

BIULETYN

KOŁA MIŁOŚNIKÓW DZIEJÓW GRUDZIĄDZA
KLUB „CENTRUM” SPÓŁDZIELNI MIESZKANIOWEJ

Rok XIII: 2015

Nr 29 (441)

Data odczytu: 30.09.2015 r.

Data wydania: 30.09.2015 r.

=====

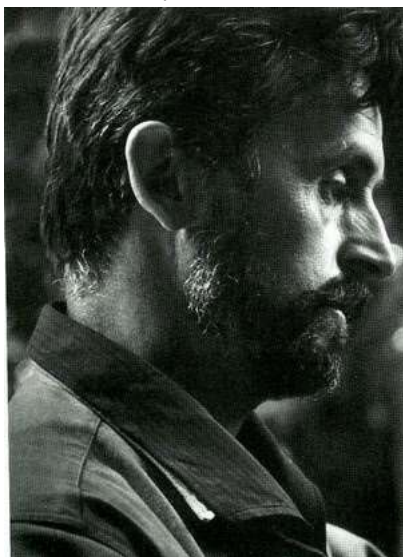
999. spotkanie

Jadwiga Drozdowska

JERZY FELDMAN (1927-2004) Artysta malarz, muzealnik, konserwator

Urodził się 16 marca 1927 r. w Grudziądzu jako pierwsze z czworga dzieci Tyburcjusza Waleriana Feldmana i Henryki z domu Ponickiej. Ojciec, wachmistrz żandarmerii, w latach 1924-1932 był instruktorem w grudziądzkim Centrum Wyszukolenia Żandarmerii. W 1933 r., awansowany do stopnia podporucznika kilkakrotnie wraz z rodziną zmieniał miejsce zamieszkania. W latach 1933-1939 pełnił funkcję komendanta w kilku placówkach służby granicznej, najpierw w Wielkopolsce, m.in. w Laskach pow. Kępińskim, a przed samą wojną w Brasławiu na Wileńszczyźnie. Po 17 września 1939 r. rodzina Feldmanów przedostała się na Łotwę, gdzie skierowano ją do obozu dla uciekinierów w Rydze.

Ojciec Jerzego znalazł się w 1941 r. w armii gen. Władysława Andersa, brał udział w kampanii włoskiej i bitwie pod Monte Cassino. Do Grudziądza wrócił w 1947 roku. Henryka Feldman z czwórką dzieci przeżyła cały okres okupacji w Rydze dzięki pomocy zamieszkałych tam Polaków. Po długotrwałych staraniach powróciła z dziećmi (Jerzy,

Jerzy Feldman

Roman ur.1928, Eugeniusz ur. 1930 r., Romualda ur. 1940 r.) do Grudziądza w końcu czerwca 1946 r. w ramach repatriacji. Jerzy Feldman szkołę średnią ukończył w Grudziądzu. W 1954 r. rozpoczął studia artystyczne na Wydziale Sztuk Pięknych UMK w Toruniu. Po roku przeniósł się do Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie, gdzie rozwijał swój talent pod kierunkiem znakomitych profesorów: Zdzisława Przebindowskiego, Wacława Taranczewskiego i Zbigniewa Pronaszki. W 1960 r., po uzyskaniu dyplomu w zakresie malarstwa sztalugowego i ściennego w pracowni prof. Zbigniewa Pronaszki, wrócił na stałe do Grudziądza i podjął pracę w Muzeum. Jako asystent działu sztuki (do 31.05.1961 r.) brał udział w organizacji Galerii Współczesnego Malarstwa Pomorskiego. W latach 1961-

1965 pracował w Domu Kultury Dzieci i Młodzieży na stanowisku instruktora malarstwa. Jednocześnie, w Prezydium Miejskiej Rady Narodowej, pełnił funkcję konsultanta do spraw kolorystyki miasta. W dniu 15 kwietnia 1965 r. został powołany na stanowisko kierownika Muzeum w Grudziądzu. Podczas czternastu lat zarządzania instytucją, w znacznym stopniu przyczynił się do jej rozwoju. Rozpoczął swoją pracę od uporządkowania podstaw prawnych. Dzięki jego staraniom, w dniu 13 czerwca 1966 r. Muzeum uzyskało zatwierdzony statut. Zaangażował się w trwające w spichrzu nr 9 prace remontowe. Zmienił koncepcję zagospodarowania tego obiektu, przeznaczając go na pracownie naukowe, magazyny i sale ekspozycyjne, w których 17 lipca 1974 r. otwarto stałą wystawę zatytułowaną „Historia Grudziądz”. Dzięki jego inicjatywie w gmachu głównym przebudowano część pomieszczeń parteru, uzyskując poprawę funkcjonalności wnętrza. Do niewątpliwych sukcesów Jerzego Feldmana zaliczyć należy

Portret żony 1960 r.

pozyskanie kolejnych zabytkowych spichrzy: nr 11, 13-15 i 17 oraz przeprowadzenie w nich remontów kapitalnych, gruntownej konserwacji i adaptacji dla potrzeb Muzeum. Poprzez te działania Jerzy Feldman poprawił warunki gromadzenia i przechowywania zbiorów, prezentacji wystaw czasowych, stworzył także możliwość realizacji kolejnych wystaw stałych. Jerzy Feldman kierował utworzonym przez siebie zespołem, nadzorował jego prace w sposób wyjątkowo życzliwy. Otwarty na nowe pomysły i inicjatywy, cieszył się powszechną sympatią. Przyczynił się do wzbogacenia zbiorów drogą nowych zakupów, głównie do działów sztuki i historii oraz poprzez pozyskanie eksponatów z prowadzonych na dużą skalę archeologicznych i etnograficznych badań terenowych. Dzięki jego

znakomitym kontaktom w Muzeum zrealizowano wiele interesujących ekspozycji czasowych. Wię-

kszości wystaw towarzyszyły katalogi, składanki lub foldery. Ukazywał się też regularnie „Informator Muzeum”. Oprócz wystaw w Muzeum organizowano cykle wykładów i prelekcji, sesje naukowe i popularnonaukowe, spotkania autorskie, imprezy słowno-muzyczne i koncerty. W czerwcu 1979 r., na skutek choroby, Jerzy Feldman odszedł z Muzeum. W tym samym roku objął stanowisko Miejskiego Konserwatora Zabytków. Funkcję tę pełnił do przejścia na emeryturę w 1989 r. Jako pierwszy konserwator miejski z ogromnym zaangażowaniem i wielką pasją podejmował szereg działań związanych z ratowaniem zabytków Grudziądz. Zapobiegł dewastacji wielu obiektów. Sprawował nadzór nad pracami remontowo-konserwatorskimi prowadzonymi przy murach miejskich, spichrzach nr 49-53, Pałacu Opatok i w refektarzu dawnego kolegium jezuitów – siedzibie władz miasta. Za zasługi dla muzealnictwa i konserwatorstwa otrzymał w 1984 r. – przyznaną przez Ministra Kultury i Sztuki – odznakę Zasłużony Działacz Kultury.

Samodzielną działalność artystyczną rozpoczął po ukończeniu studiów w 1960 r.

Zamyślona 1981 r.

1976), Grudziądzu (1961, 1964, 1976, 1979, 1986, 1992), a także poza granicami kraju: w Niemczech (Stralsund 1962), we Francji (Lunéville 1963), w Bułgarii (Russe 1974). Uczestniczył też w plenerach i wystawach poplenerowych m.in. w Brodnicy, Charzykowach, Świnoujściu, Tucholi, Białowieży, Grudziądzu, Bydgoszczy oraz w Russe (Bułgaria). Ostatnia, retrospektywna wystawa malarstwa i rysunku została zorganizowana w salach

grudziądzkiego Muzeum w 1998 r.

Brygida w białej sukni 1969 r.

Mimo rozlicznych obowiązków wynikających z piastowanych stanowisk, nie zaniedbywał własnej twórczości. W 1960 r. został przyjęty do Związku Polskich Artystów Plastyków, najpierw jako członek nadzwyczajny, a od 1963 członek zwyczajny Sekcji Malarstwa Okręgu Toruńskiego ZPAP. Włączył się aktywnie w życie artystyczne. Z gronem miejscowych plastyków założył w 1965 r. grupę twórczą „Gromada Grudziąź”. Swoje prace prezentował na wystawach indywidualnych: w Grudziądzu (1960, 1963, 1964, 1981), Bydgoszczy (1962, 1964), Kołobrzegu (1964), Brodnicy (1975), Toruniu (1977) oraz zbiorowych: w Bydgoszczy (1962, 1964, 1965, 1968, 1974, 1975), we Włocławku (1962), Radomiu (1962), Krakowie (1962), Nowej Hucie (1962), Łęborku (1967), Kwidzynie (1967, 1969), Wąbrzeźnie (1972),

Toruniu (1974,

Brygida z tulipanami 1981 r.

Jego prace znajdują się w zbiorach Muzeów Okręgowych w Bydgoszczy i Toruniu, w Muzeum w Brodnicy, Muzeum im. ks. dra Władysława Łęgi w Grudziądzu, w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Brodnicy oraz w kolekcjach prywatnych w Polsce, Niemczech, Czechach, Danii, Bułgarii i w USA. Za swoją działalność twórczą był wielokrotnie wyróżniany, m.in. w 1965 r. otrzymał nagrodę za obraz „Miejskie pejzaże” w konkursie ogłoszonym przez ZPAP w Bydgoszczy.

Jerzy Feldman zmarł 27 stycznia 2004 r. w Grudziądzu i został pochowany na cmentarzu

parafialnym przy ul. Cmentarnej. Od 1955 r. żonaty z grudziądzanką, Brygidą z domu Łożyńską (ur. 1928 r.), z którą miał dwoje dzieci: córkę Marię Magdalenę (ur. 1958, zamężna, dwoje dzieci) i syna Cezarego Macieja (ur. 1960 r., żonaty z Gabriellą z domu Kanabaj, jedno dziecko).

Nad Trynką 1979 r.

Jerzy Feldman uprawiał malarstwo sztalugowe i rysunek. W jego twórczości dominują portrety osób bliskich, które darzył ciepłem i serdecznością. Opracowane z umiarem i subtelnością, pełne poetyckiego nastroju i łagodnego liryzmu. Szukał w swoich modelach tego co jest ukryte, co stanowi szczególny rys osoby. Wyszukanym drobiazgiem podkreślał ich cechy indywidualne (Dzieci malarza z kotem, 1967; Renata i rysunki Marleny, 1963; Portret modelki, 1960). Powracającym tematem stał się wizerunek żony dekoracyjnie przestylizowany, wpisany we wnętrza o rozczłonkowanym tle (Portret Brygidy, 1969; Brygida z tulipanami, 1979; Zamyślona, 1981).

Pozostawił po sobie kilka autoportretów z różnych okresów swojego życia m.in. Autoportret z paletą, 1969; Autoportret z wronami, 1979). Stworzył też szereg obrazów odzwierciedlających egzystencjalne problemy i przemyślenia, oddających refleksję nad przemijaniem (Portret starej panny, 1960; Wdowa, 1963; Portret Ojca, 1980). Obok portretów malował akty nasycone zmysłowością. Figury modelek wydobywał subtelnym konturem i walorowym modelunkiem. Stosował też rozjaśnioną kolorystykę (Trzy gracje, 1963; Akt, 1960; Modelka, 1972). W jego twórczości nie zabrakło też wibrujących barwami martwych natur i pejzaży, w których kształty dookreślał konturem (Widok z okna Akademii, 1960; Trynka, 1979; Martwa natura, 1960).

Artysta wykonał też szereg kopii obrazów mistrzów malarstwa. m. in. Portret Mikołaja Kopernika wg M. Bacciarellego, Zuzanna i starcy Stanisława Lentza.

Cała twórczość Jerzego Feldmana, w której przeważały portrety, akty, martwe natury rzadziej pejzaże, zawsze prezentowała wysoki poziom i wyróżniała się doskonałym warsztatem. Artysta nie poddawał się nowinkom mody, nie przechodził głębokich przemian. Dopuszczał jedynie pewne modyfikacje formy, zaznaczone w niektórych okresach mocniejszym nasyceniem palety.

Literatura:

Jerzy Feldman. Malarstwo i rysunek. Muzeum w Grudziądzu, oprac. J. Drozdowska, Grudziądz 1998 (Katalog wystawy);

J. Drozdowska, Jerzy Feldman. Dyrektor Muzeum w latach 1965-1979, w: 120 lat Muzeum w Grudziądzu, Muzeum w Grudziądzu 2004.

Jadwiga Drozdowska, *Jerzy Feldman (1927-2004)*, "Kalendarz Grudziądzki", ISSN 1427-700X, 9, 2005.

Fotografia i reprodukcje obrazów J. Feldmana ze zbiorów Muzeum im. ks. dr Wł. Łęgi w Grudziądzu oraz kolekcji prywatnych.

(L.B.S.)

Redakcja: Tadeusz Rauchfleisz, Janusz Hinz. Logo KMDG wykonał Grzegorz H. Rygielski.